

Bibliografie

Dějiny a kultura Byzance.....	1
Obecná k recepci.....	2
Ideologie – politika – historie.....	3
Výtvarné umění a architektura.....	4
Divadlo, film	5
Literatura	6
Beletrie s byzantskými náměty.....	8
Překlady byzantské literatury do češtiny.....	10

Dějiny a kultura Byzance

Borecký B. – Dostálová R. a kol., *Slovník řeckých spisovatelů*, Praha 2006.

Browning R., *The Byzantine empire*, London 1980 (Η βυζαντινή αυτοκρατορία, Αθήνα 1992).

Cameron A., *The Byzantines*, Oxford et al. 2006.

Dostálová R., *Byzantská vzdělanost*, Praha 2003².

Harris J., *The Lost World of Byzantium*, New Haven 2016.

J. O. Rosenqvist, *Die byzantinische Literatur* (ze švédštiny přel. J. O. Rosenqvist a D. R. Reinsch), Berlin – New York 2007.

Kulhánková M. – Sumelidu S., *Úvod do studia novořečtiny*, Brno 2015.

<http://is.muni.cz/elportal/?id=1227890>.

Mango, C., *Byzantium. The empire of the New Rome*, London 1980 (Βυζάντιο. Η αυτοκρατορία της Νέας Ρώμης, Αθήνα 2002).

Stephenson P. (ed.), *The Byzantine World*, London – New York 2010.

The Oxford Handbook of Byzantium, ed. E. Jeffreys – J. Haldon – R. Cormack, Oxford 2008.

Zástěrová B. a kol., *Dějiny Byzance*, Praha 1992.

Obecná k recepci

Altripp M. (ed.), *Byzanz in Europa. Europas östliches Erbe*, Turnhout 2011.

Ahrweiler H., *Monternismos kai Byzantio*, Athina 1992.

Betanourt R. – Taroutina M. (ed.), *Byzantium/Moderinsm. The Byzantine as Method in Modernity*, Brill 2015.

Cameron A., *Byzantine Matters*, Princeton 2014.

Cormack R. – Jeffreys E., *Through the Looking Glass: Byzantium through British Eyes*, London – New York 2000.

Hunger H., *Byzantinismus. Nachwirkungen byzantinischer Verhaltensweisen bis in die Gegenwart*. Männedorf 1975.

Kolovou F. (ed.), *Byzanzrezeption in Europa. Spurensuche über das Mittelalter und die Renaissance bis in die Gegenwart*, Berlin 2012.

Magdalino P. – Ricks D., *Byzantium and the Modern Greek Identity*, London – New York Routledge 1998.

Marciniak P. – Smythe D. (ed.), *The Reception of Byzantium in European Culture since 1500*, Farnham 2015.

Nilsson I. – Stephenson P. (ed.), *Wanted, Byzantium: The Desire for a Lost Empire*, Uppsala 2014.

Ideologie – politika – historie

- Burke J., Inventing and re-inventing Byzantium: Nikephoros Phokas, Byzantine Studies in Greece, and 'New Rome', in: Nilsson I. – Stephenson P. (ed.), *Wanted, Byzantium: The Desire for a Lost Empire*, Uppsala 2014, 9–42.
- Cameron A., The absence of Byzantium, *Nea Hestia* 163 (2008) 4–59.
- Dalrymple W., *From the Holy Mountain. A journey in the Shadow of Byzantium*, London 1997.
- Dörler Ph. – Preiser-Kapeller J., Justinian und die Osmanen. Byzanz im österreichischen Schulbuch von 1771 bis in die Gegenwart, in: Kolovou F. (ed.), *Byzanzrezeption in Europa. Spurensuche über das Mittelalter und die Renaissance bis in die Gegenwart*, Berlin 2012, 313–345.
- Durak, K., The Representation of Byzantine History in High School Textbooks in Turkey, *Byzantine and Modern Greek Studies* 38, 2014, 245–265.
- Gibbon E., *Úpadek a pád římské říše. Výbor*, Praha 1983.
- Havlíková L., Ach, ta naše povaha byzantská aneb malé zamyšlení nad pojmem „byzantinismus“, *Slovanský přehled* 94 (2009) 425–432.
- Herrin J., *Ženy v purpuru*, Praha 2005.
- Huxley E., Aspects of modern Greek historiography of Byzantium, in: Magdalino P. – Ricks D., *Byzantium and the Modern Greek Identity*, London – New York Routledge 1998, 15–23.
- Ivanov S., The Second Rome as Seen by the Third: Russian Debates on 'the Byzantine legacy', in: Marciniak P. – Smythe D. (ed.), *The Reception of Byzantium in European Culture since 1500*, Farnham 2015, 55–79.
- Jarošová J., *Svatí kacíři. Reportáž z Velké Moravy*, Praha 2000.
- Mackridge P., Byzantium and the Greek Language Question in the nineteenth century, in: Magdalino P. – Ricks D., *Byzantium and the Modern Greek Identity*, London – New York Routledge 1998, 63–74.
- Makrides V. N., Byzantium in contemporary Greece: the Neo-Orthodox current of ideas, in: Magdalino P. – Ricks D., *Byzantium and the Modern Greek Identity*, London – New York Routledge 1998, 141–153.
- Runciman S., *Pád Cařihradu*, Praha 1970.
- Saradi H., The Three Fathers of the Greek Orthodox Church: Greek Paideia, Byzantine innovation and the formation of Modern Greek identity, in: Nilsson I. – Stephenson P. (ed.), *Wanted, Byzantium: The Desire for a Lost Empire*, Uppsala 2014, 133–160.

Výtvarné umění a architektura

Bullen J. T., Byzantinism and Modernism 1900–1914, *The Burlington Magazine* 141/1160 (1999) 665–675.

Cutler A., The Tyranny of Hagia Sophia, *Journal of the Society of Architectural Historians* 31 (1972) 38–50.

Lewis D., Matisse and Byzantium, or, Mechanization Takes Command, *Modernism/Modernity* 16, 2009, 51–59.

Mudrak M. M., Kazimir Malevich and the Liturgical Tradition of Eastern Christianity, in: Betanourt R. – Taroutina M. (ed.), *Byzantium/Moderinsm. The Byzantine as Method in Modernity*, Brill 2015, 37–72.

Nelson R. S., Modernism's Byzantium Byzantium's Modernism, in: Betanourt R. – Taroutina M. (ed.), *Byzantium/Moderinsm. The Byzantine as Method in Modernity*, Brill 2015, 15–36.

Tulay A., Abstraction's Economy: Hagia Sophia in the Imaginary of Modern Architecture, in: Betanourt R. – Taroutina M. (ed.), *Byzantium/Moderinsm. The Byzantine as Method in Modernity*, Brill 2015, 135–162.

Xamist F. J., The Icon Painting Tradition and Modern Art: Hermeneutical Considerations, <http://www.orthodoxartsjournal.org/the-icon-painting-tradition-and-modern-art-hermeneutical-considerations/>

Divadlo, film

Boeck E., Uncovering Byzantium in Viceorien Sardou's Theodora, in: Betanourt R. – Taroutina M. (ed.), *Byzantium/Moderinsm. The Byzantine as Method in Modernity*, Brill 2015, 102–132.

Smythe D. C., Byzantium: A Night at the Opéra, in: Marciniak P. – Smythe D. (ed.), *The Reception of Byzantium in European Culture since 1500*, Farnham 2015, 97–113.

Marciniak P., And the Oscar goes to... the Emperor! Byzantium in the cinema, in: Nilsson I. – Stephenson P. (ed.), *Wanted, Byzantium: The Desire for a Lost Empire*, Uppsala 2014, 247–255.

Mondzain M.-J., Tarkovsky: Embodying the Screen, in: Betanourt R. – Taroutina M. (ed.), *Byzantium/Moderinsm. The Byzantine as Method in Modernity*, Brill 2015, 254–267.

Literatura

Agapitos P., *Metamorphosen permulti libri: Byzantine Literature translated into Modern Greek*, in: Magdalino P. – Ricks D., *Byzantium and the Modern Greek Identity*, London – New York Routledge 1998, 63–74.

Agapitos P., *Byzantium in the poetry of Kostis Palamas and C.P. Cavafy, Κάμπος. Cambridge Papers in Modern Greek 2* (1994) 1–20.

Beaton R., *‘Our glorious Byzantinism’: Papatzonis, Seferis and the rehabilitation of Byzantium in postwar Greek poetry*, in: Magdalino P. – Ricks D., *Byzantium and the Modern Greek Identity*, London – New York Routledge 1998, 131–140.

Ekdawi S., *Cavafy’s Byzantium*, *Byzantine and Modern Greek Studies* 20 (1996) 17–34.

Emrich G., *Byzanz in der neueren Griechischen Lyrik*, in: Kolovou F. (ed.), *Byzanzrezeption in Europa. Spurensuche über das Mittelalter und die Renaissance bis in die Gegenwart*, Berlin 2012, 259–272.

Goldwyn A. J., *‘Constantinople Our Star: The image of Byzantium and Byzantine Aesthetics in the Fin-de-Siècle and Modernist Poetry*, in: Marciniak P. – Smythe D. (ed.), *The Reception of Byzantium in European Culture since 1500*, Farnham 2015, 225–242.

Hirst A., *Two cheers for Byzantium: equivocal attitudes in the poetry of Palamas and Cavafy*, in: Magdalino P. – Ricks D., *Byzantium and the Modern Greek Identity*, London – New York Routledge 1998, 105–117.

James L., *‘As the actress said to the bishop...’ the portrayal of Byzantine women in English-language fiction*, in: Cormack R. – Jeffreys E., *Through the Looking Glass: Byzantium through British Eyes*, London – New York 2000, 237–249.

Kavafis K. P., *Βυζαντινοί ποιητές*, in: idem, *Τα πεζά*, 2003.

Macrides R., *‘As Byzantine then as it is today’: Pope Joan and Roidis’s Greece*, in: Magdalino P. – Ricks D., *Byzantium and the Modern Greek Identity*, London – New York Routledge 1998, 75–89.

McAlindon T., *The Idea of Byzantium in William Morris and W. B. Yeats*, *Modern Philology* 64 (1967) 307–319.

Panaretou A., *Το Βυζάντιο στη Νεοελληνική λογοτεχνία*, *Vyzantinos domos* 1 (1987) 43–36.

Peckham R. Sh., *Papadiamantis, ecumenism and the theft of Byzantium*, in: Magdalino P. – Ricks D., *Byzantium and the Modern Greek Identity*, London – New York Routledge 1998, 105–117.

Ricks, D., *Simpering Byzantines, Grecian goldsmiths et al.: some appearances of Byzantium in English poetry*, in: Cormack R. – Jeffreys E., *Through the Looking Glass: Byzantium through British Eyes*, London – New York 2000, 223–235.

Schneider, H., Europa und Byzanz: Umberto Eco's Baudolino und die byzantinische Literatur, in: Altripp M. (ed.), *Byzanz in Europa. Europas östliches Erbe*, Turnhout 2011, 1–24.

Sjösvärd, Th., Perse in a gyre: the poetic representation of an ideal state in the Byzantine poems of W. B. Yeats, in: Nilsson I. – Stephenson P. (ed.), *Wanted, Byzantium: The Desire for a Lost Empire*, Uppsala 2014, 237–246.

Spannaki, M., Byzantium and the novel in the twentieth century: from Penelope Delta to Maro Douka, in: Magdalino P. – Ricks D., *Byzantium and the Modern Greek Identity*, London – New York Routledge 1998, 119–130.

Beletrie s byzantskými náměty

- Agapitos P. *Ο χάλκινος οφθαλμός*, 2006.
- Agapitos P. *Ebenosá Loutna*, 2016 (*Το εβένινο λαούτο*, 2003).
- Agapitos P. *Η Μεδούσα από το σμάλτο*, 2009.
- Barrett T., *Anna of Byzantium*, 1999
- Cimický J., *Tzimiskis*, 2005.
- Crawford F. M., *Arethusa*, 1907.
- Delta P. *Για την Πατρίδα*, 1909.
- Delta P. *Το Γκρέμισμα*, 1983.
- Delta P. *Τον καιρό του Βουλγαροκτόνου*, 1911.
- Douka M. *Ένας σκούφος από πορφύρα*, 1995.
- Doyle A. C., *The Last Galley*, 1911.
- Duffy S. *The Purple Shroud*, 2012.
- Duffy S. *Theodora: Actress, Empress, Whore*, 2011.
- Eco U. *Baudolino*, 2001 (orig. 2000).
- France A. *Thais*, 1908 (orig. 1890).
- Graves, R. *Hrabě Belisarius*, 1997 (*Count Belisarius*, 1947).
- Kalenda F. *Despota*, 2011.
- Kay, G. G. *Pán císařů*, 2011 (*Lord of Emperors*, 2000).
- Kay, G. G. *Plavba do Sarantia*, 2010 (*Sailing to Sarantium*, 1998).
- Korber T. *Císařovna*, 2003 (*Die Kaiserin*, 2000).
- Kristeva J. *Murder in Byzantium*, 2004.
- Kyriazis K. *Βασίλειος ο Βουλαγόκτονος*, 2010.
- Mitchison N., *Anna Comnena*, 1928
- Mutafchieva V., *I, Anna Comnena*, 1999
- Rangavis A. R., *Ο Αυθέντης του Μορέως*, 1950.
- Roidis E. *Papežka Jana*, 1967 (*Η Πάπισσα Ιωάννα*, 1866).
- Scott W. *Hrabě pařížský*, 1925 (*Count Robert of Paris*, 1832).

Silverberg R. *Proti proudu času*, 1992 (*Up the Line*, 1987).

Silverberg, R. *Plout do Cařihradu*, in: idem, *Stíny noci*, 1993 (*Sailing to Byzantium*, 1985).

Terzakis A., *Η περιγκηπέσσα Ιζαμπώ*, 1945.

Theodorides P. *Το θεόπαιδο*, 1992.

Thornton S. *The Secret History: A Novel of Empress Theodora*, 2013.

Turtledove H. *Agent of Byzantium*, 1988.

Vlachos A. *Οι τελευταίοι Γαληνότατοι*, 2006.

Waltari M. *Pád Cařihradu*, 1997 (*Johannes Angelos*, 1952).

Překlady byzantské literatury do češtiny

Akathistos. *Mariánský hymnus Akathistos*, Velehrad 1996.

Anastasios Sinajský (výbor vyprávění). *Obrácení nevěstky Marie. Byzantská vyprávění prospěšná pro duši*, přel. M. Kulhánková, Červený Kostelec 2014, 113–138.

Anna Komnena. *Paměti byzantské princezny*, přel. R. Dostálová, Praha 1996.

Apothegmata patrum. *Výroky a příběhy pouštních otců I, II, III*, přel. J. Pavlík, Praha 2000, 2005, 2008.

Athanasios z Alexandrie, vita Antonii. sv. Atanáš, *Život sv. Antonína Poustevníka*, přel. V. Ventura/E. M. Mendelová, Praha 1996.

Basileios z Kaisareie, Hexaameron. Basileios Veliký, *Devět kázání o stvoření světa*, přel. K. Kortelová, Praha 2004.

Daniel Sketiotes (výbor). *Obrácení nevěstky Marie. Byzantská vyprávění prospěšná pro duši*, přel. M. Kulhánková, Červený Kostelec 2014, 44–52.

Digenis Akritis. *Byzantské epos Basilios Digenis Akritas*, přel. K. Müller, Praha 1938; *Digenis Akritis. Byzantský epos o Dvojrodém Hraničáři*, přel. O. Cikán – M. Kulhánková, Červený Kostelec 2018.

Ignatios Diakonos, Verše na Adama. *Ať múzy promluví. Tři byzantská kvazidramata*, přel. A. Sarkissian, Červený Kostelec 2012, 63–69.

Ioannes Klimakos, Nebeský žebřík, přel. A. Sarkissian, Červený Kostelec 2015.

Ioannes Moschos, Louka (výbor). *Byzantské legendy*, přel. I. Páclová, Červený Kostelec 2007, 51–56; *Obrácení nevěstky Marie. Byzantská vyprávění prospěšná pro duši*, přel. M. Kulhánková, Červený Kostelec 2014, 53–112.

Iulianos Apostata, Symposion. *Hostina císařů*, přel. V. Prach, Praha 1948; **autobiografie:** *O vlastním osudu*, přel. F. Novotný et al., Praha 1973, 103–118; **dopisy:** *Píši ti, příteli*, přel. V. Bahník et al., Praha 1975, 35–63.

Kallimachos a Chryssorrhoe. *Kallimachos a Chryssorrhoe*, přel. K. Müller, Praha, s.a.

Laonikos Chalkokondyles. *Poslední zápas Byzance*, R. Dostálová/J. Kalivoda, Praha 1988.

Libanios, řeči: *Tribuni výmluvnosti*, přel. V. Bahník et al., Praha 1974, 305–369; **autobiografie:** *O vlastním osudu*, přel. F. Novotný et al., Praha 1973, 127–199; **dopisy:** *Píši ti, příteli*, V. Bahník et al., Praha 1975, 63–67.

Manganeios Prodromos (výbor). *K čertu ať táhne studium. Výbor z byzantské žebravé poezie*, přel. M. Kulhánková, Červený Kostelec 2011, 95–110.

- Michael Glykas, básně z vězení.** *K čertu ať táhne studium. Výbor z byzantské žebrové poezie,* přel. M. Kulhánková, Červený Kostelec 2011, 111–122.
- Michael Haplucheir, Dramation.** *Ať múzy promluví. Tři byzantská kvazidramata,* přel. K. Kvitová, Červený Kostelec 2012, 107–114.
- Michael Psellos, Chronografia:** Michal Psellos, *Byzantské letopisy,* přel. R. Dostálová, Praha 1982.
- Niketas Eugenianos, Drosilla a Charikles.** *O lásce Drosilly Charikla,* přel. R. Mertlík, Praha 1987.
- Niketas z Amnie, vita Filareti:** *Byzantské legendy,* přel. Z. Hauptová, Praha 2007, 97–108.
- Palladios, Lausiakon.** *Poučné příběhy pro komořího Lausa,* přel. J. Pavlík Praha 2002.
- Prokopios, Historiae.** *Válka s Peršany a Vandaly,* přel. P. Beneš, Praha 1985; *Válka s Góty,* A. Hartman/K. Rubešová, Praha 1985.
- Paulos z Monembasie (výbor).** *Obrácení nevěstky Marie. Byzantská vyprávění prospěšná pro duši,* přel. M. Kulhánková, Červený Kostelec 2014, 139–161.
- Ptochoprodromos (výbor):** *K čertu ať táhne studium. Výbor z byzantské žebrové poezie,* přel. M. Kulhánková, Červený Kostelec 2011, 38–71.
- Symeon Metafrastes, vita Nicolai.** *Byzantské legendy,* přel. Z. Hauptová, Praha 2007, 131–144.
- Theodoretos z Kyrrhu, Historia religiosa.** *Historia religiosa. Bohumilá historie mnichů syrských,* přel. J. Pavlík, Praha 2005.
- Theodoros Prodrimos, Katomyomachia.** *Ať múzy promluví. Tři byzantská kvazidramata,* přel. A. Sarkissian, Červený Kostelec 2012, 77–99; **historické básně** (výbor) *K čertu ať táhne studium. Výbor z byzantské žebrové poezie,* přel. M. Kulhánková, Červený Kostelec 2011, 79–91.
- Theofylaktos Simokattes, Historiae.** *Na přelomu věků,* přel. V. Bahník, Praha 1986.